

HORIZON

38670

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
INSTYTUT PRAHISTORII

FOLIA PRAEHISTORICA POSNANIENSIA

TOM X/XI

Redaktor
JERZY FOGEL

WYDAWNICTWO
NAUKOWE

POZNAŃ 2003

Adres Redakcji
Instytut Prahistorii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

(Institute of Prehistory, Adam Mickiewicz University)
Św. Marcin 78. 61-809 Poznań, Poland
tel. (0-61) 829 47 91
tel./fax (0-61) 829 47 88
e-mail: ipuam@main.amu.edu.pl

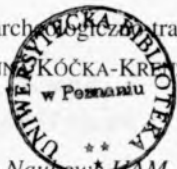
Komitet Redakcyjny

ALEKSANDRA COFTA-BRONIEWSKA, WITOLD HENSEL,
MICHAŁ KOBUSIEWICZ, ALEKSANDER KOŚKO, GERARD LABUDA,
LECH LECIEJEWICZ, TADEUSZ MAKIEWICZ

Wydanie publikacji dofinansowane przez
Fundację Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Konsultacja archiwalno-biblioteczno- translatorska

HANNA KÓCKA-KRĘŻY
w Poznaniu

© Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2003 T. 10/99

1211553 II / 2003

Projekt okładki: PIOTR SIKORSKI

Redaktor: ANNA RĄBALSKA

Redaktor techniczny: ELŻBIETA RYGIELSKA

ISBN 83-232-1183-3

ISSN 0239-8524

WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIWERSYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
ul. Nowowiejskiego 55, 61-734 Poznań, tel. (061) 829-39-85, fax (061) 829 39 80

<http://main.amu.edu.pl/~press> e-mail: press@amu.edu.pl

Nakład 380 egz. Ark. wyd. 32,75. Ark. druk. 25,25 + wklejki.
Podpisano do druku w marcu 2003 r.

POZNAŃSKA DRUKARNIA NAUKOWA Sp. z o.o.
60-281 Poznań, ul. Heweliusza 40

Bibl. UAM
WCS

SPIS TREŚCI

STUDIA I MATERIAŁY

DZIAŁ A. ARCHEOLOGIA POWSZECHNA

Andrzej P. Kowalski, <i>Rola dziegiu i kory w zdobnictwie naczyń neolitycznych. Lingwistyczny przyczynek do prahistorii estetyki</i>	7
Seweryn Rzepceki, <i>Środkowoneolityczne znaleziska talerzy z Niżu Polski</i>	21
Viktor I. Klochko, Vjacheslav I. Manichev, Galina S. Kompanec, Miron S. Kovalchuk, <i>Wychodnie rud miedzi na terenie Ukrainy zachodniej jako baza surowcowa metalurgii kolorowej w okresie funkcjonowania kultury trypolskiej</i>	47
Józef Łoś, Przemysław Makarowicz, <i>Materiały ze zniszczonych grobów kultury ıwieńskiej z terenu Kujaw i Pałuk</i>	79
Maciej Kaczmarek, <i>Ze studiów nad początkami kultury łużyckiej w zachodniej Wielkopolsce</i>	91
Andrzej Michałowski, <i>Romanen und Bajuwaren im Inntal</i>	131
Andrzej Michałowski, <i>„Miejsce cieniem kryte” w domu nr 4 z Kościelisk, pow. Olesno, woj. opolskie (próba rekonstrukcji) – Problem budownictwa podcieniowego w kulturze przeworskiej</i>	157
Anna Bitner-Wróblewska, <i>W poszukiwaniu wspólnego czasu. Ziemie bałtyjskie a Skandynawia we wczesnym okresie wędrówek ludów</i>	177
Andrzej Sikorski, <i>Analiza odcisków tkanin na IX–XI-wiecznej ceramice naczyniowej z Góry, gm. Pobiedziska, woj. wielkopolskie, stan. I</i>	243
Michał Kara, Maciej Przybył, <i>Wczesnośredniowieczne grodzisko wkłęste w Bninie koło Poznania w świetle dotychczasowych ustaleń dendrochronologicznych</i>	255
Jerzy Fogel, Jarosław Jasiewicz, Alina Łosińska, Andrzej Sikorski, <i>„Nowy” gródek późnośredniowieczny w rejonie Jezior Bnińskich (Błazejewo, gm. Kórnik, woj. wielkopolskie)</i>	269

DZIAŁ B. ARCHEOLOGIA ŚRÓDZIEMNOMORSKA

Hieronim Kaczmarek, <i>Manowce polskiej egiptologii XIX wieku. Jerzego Ręczyńskiego „przekład” tekstu Kamienia z Rosetty</i>	297
Katarzyna Grala, Janusz Skoczylas, <i>Antyczne kamieniołomy Proconnesos. Zarys problematyki</i>	313

AUTOREFERATY DOKTORSKIE

Marcin Ignaczak, <i>Geneza kultury łużyckiej w strefie Kujaw</i>	329
Maciej Kaczmarek, <i>Rozwój zachodniowielkopolskich społeczności kultury łużyckiej w epoce brązu</i>	333
Andrzej Michałowski, <i>Osady kultury przeworskiej z terenów ziem polskich</i>	337

Tomasz Stępnik, <i>Las w kulturze średniowiecznej Wielkopolski</i>	341
Adriana Ciesielska, <i>Elementy teorii społecznej w archeologii – koncepcje grup, instytucji i struktur społecznych</i>	344

POLEMIKA

Piotr Kaczanowski, Janusz K. Kozłowski, <i>Odpowiedź w sprawie antropogenezy</i>	351
--	-----

RECENZJA

Zbigniew Bukowski, <i>Jacek Woźny, Symbolika przestrzeni miejsc grzebalnych w czasach ciałopalenia zwłok na ziemiach polskich (od środkowej epoki brązu do środkowego okresu lateńskiego)</i> , Bydgoszcz 2000	355
--	-----

KRONIKA

Janusz Czebreszuk, Przemysław Makarowicz, <i>Międzynarodowe sympozjum „Od neolityzacji do początków epoki brązu. Przemiany kulturowe w międzyrzeczu Odry i Dniepru między VI i II tys. BC”, Brześć, Republika Białoruś, 28–31 maja 2000 r.</i>	369
Danuta Minta-Tworzowska, <i>Archeologia między Wschodem a Zachodem. Teoria i praktyka w przekroju europejskim (sprawozdanie z międzynarodowej konferencji archeologicznej, która odbyła się w Poznaniu w dniach 18–21 maja 2000 r.)</i>	373
Danuta Minta-Tworzowska, <i>„Archeologia – paradygmat – pamięć”. Sprawozdanie z sesji poświęconej 10. rocznicy śmierci Profesora dra hab. Jana Żaka (Poznań – 22 marca 2000 r.)</i>	383
Tadeusz Makiewicz, <i>Mieczysław Domaradzki (1949–1998)</i>	394
Daniel Makowiecki, <i>Wspomnienie o Profesorze Michale Iwaszkiewicz</i>	396
Dobrochna Janowska, <i>Dr Erika Nagel (31.12.1943 – 24.07.1999)</i>	398
Hanna Kóćka-Krenz, <i>Jubileusz 45-lecia pracy naukowej Profesora Zofii Hilczer-Kurnatowskiej</i>	400
Jerzy Fogel, <i>Archiwum prywatne Profesora Józefa Kostrzewskiego</i>	401

CONTENTS

STUDIES AND MATERIALS

SECTION A. GENERAL ARCHAEOLOGY

Andrzej P. Kowalski, <i>Importance of birch tar and bark in the decoration of Neolithic vessels. A linguistic contribution to the prehistory of aesthetics</i>	7
Seweryn Rzepecki, <i>The middle Neolithic plates findings from the Polish Lowland</i>	21
Viktor J. Klochko, Vjacheslav J. Manichev, Galina S. Kompanec, Miron S. Kovalchuk, <i>Bassets of copper ore in western Ukraine as a raw material base of color metallurgy in the period of Tripolye culture</i>	47
Józef Łoś, Przemysław Makarowicz, <i>Archaeological data from the destroyed burials of the Iwno culture from Kujavia and Pałuki</i>	79
Maciej Kaczmarek, <i>On the studies of the beginnings of the Lusatian culture in western Wielkopolska</i>	91
Andrzej Michałowski, <i>Romanen and Bajuwaren in Inntal</i>	131
Andrzej Michałowski, <i>'A shadow-covered place' in the house No. 4 from Kościeliska, Olesno district, Opole voivodeship (reconstruction attempt) – a problem of the arcaded architecture of the Przeworsk culture</i>	157
Anna Bitner-Wróblewska, <i>Looking for a Common Time. The Balt Lands and Scandinavia in the Early Migration Period</i>	177
Andrzej Sikorski, <i>An analysis of fabrics impressions on pottery from the 9th to 11th century from Góra, site 1, Pobiedziska commune, Wielkopolska voivodeship</i>	243
Michał Kara, Maciej Przybył, <i>Early medieval stronghold in Bnin near Poznań in the light of dendrochronology</i>	255
Jerzy Fogel, Jarosław Jasiewicz, Alina Łosińska, Andrzej Sikorski, <i>A "new" late medieval stronghold in the region of the Bnin Lakes (Błażejewo, Kórnik commune, Wielkopolska voivodeship)</i>	269

SECTION B. MEDITERRANEAN ARCHAEOLOGY

Hieronim Kaczmarek, <i>Wilderness of Polish egyptology. Jerzy Ręczyński's 'translation' of the Rosetta Stone</i>	297
Katarzyna Grała, Janusz Skoczylas, <i>The ancient Proconnesos quarries. An outline</i>	313

DOCTORAL SELF-REVIEWS

Marcin Ignaczak, <i>The genesis of the Lusatian culture in Cuiavia</i>	329
Maciej Kaczmarek, <i>Development of Western Great Poland communities of the Lusatian culture in the Bronze Age</i>	333

Andrzej Michałowski, <i>Settlements of the Przeworsk culture from the Polish territories</i> . . .	337
Tomasz Stępnik, <i>Forest in the culture of mediaeval Great Poland</i>	341
Adriana Ciesielska, <i>Elements of social theory in archaeology – conceptions of groups, institutions and social structures</i>	344

POLEMIC

Piotr Kaczanowski, Janusz Kozłowski, <i>An answer on anthropogenesis</i>	351
--	-----

REVIEW

Zbigniew Bukowski, <i>Jacek Woźny, Symbolika przestrzeni miejsc grzebalnych w czasach ciatopalenia zwłok na ziemiach polskich (od środkowej epoki brązu do środkowego okresu lateńskiego), Bydgoszcz 2000</i>	355
---	-----

CHRONICLE

Janusz Czerebyszuk, Przemysław Makarowicz, <i>International symposium “From neolithization to the beginning of the Bronze Age. Cultural transformations in the region between the Odra and the Dnieper between the VI and the II millennia BC”, Brzesc, The Republic of Belarus, 28th-31st May 2000</i>	369
Danuta Minta-Tworzowska, <i>Archaeology between the East and the West. Theory and practice throughout Europe. A report on the international archaeological conference in (Poznań on 18th-21st May 2000)</i>	373
Danuta Minta-Tworzowska, <i>“Archaeology – paradigm – memory”. A report on a scientific session dedicated to Professor Jan Żak – 22nd March 2000</i>	383
Tadeusz Makiewicz, <i>Mieczysław Domaradzki (1949-1998). In Memoriam</i>	394
Daniel Makowiecki, <i>Professor Michał Iwaszkiewicz – in Memoriam</i>	396
Dobrochna Janowska, <i>Dr. Erika Nagel (31.12.1943 – 24.07.1999)</i>	398
Hanna Kóćka-Krenz, <i>45 years of scientific work of Professor Zofia Hilczer-Kurnatowska</i> .	400
Jerzy Fogle, <i>Private archives of Professor Józef Kostrzewski</i>	401